

Переваги та виклики застосування гендерної квоти під час місцевих виборів 2020 року в Україні

—
Тамара Марценюк
Ірина Тишко
Державне управління

Photo: depositphotos / fizkes

13 Травня 2021

Проведення місцевих виборів у 2020 році стало серйозним випробуванням для країни, зокрема через те, що вони відбувалися в умовах пандемії, економічної кризи та за новим виборчим законодавством. Разом із тим, вперше на цих виборах діяла обов'язкова 40-відсоткова гендерна квота (стаття 154 Виборчого кодексу України). Відтак наслідки від її реалізації, її вплив на політичну культуру та на зміну суспільного уявлення про політичну участь жінок потребують глибокого опрацювання. Якими є успіхи та прорахунки у застосуванні гендерної квоти на місцевих виборах 2020 року в Україні? Які уроки ми можемо винести на наступні вибори?

Емпіричним матеріалом для цієї статті є результати репрезентативного для населення України опитування громадської думки, проведеного Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва у листопаді 2020 року, та експертні інтерв'ю з фахівчинями з гендерної тематики, проведені у листопаді 2020 року. Також в аналізі використане українське законодавство, гендерний моніторинг виборів і матеріали проекту #вибориБЕЗсексизму.

Читайте на цю тему:

Місцеві вибори vs. COVID-19: що за кулісами?

—
Назар Бойко

6 січня 2021 року

Як Маріуполь зникає у чорній дірі дезінформації

—
Майкл Джентайл
Євгенія Кузнецова

3 грудня 2020 року

загалом свідчать про підтримку ідеї збільшення кількості жінок серед депутатів місцевих рад. Зокрема, 52% респондентів підтримали ідею збільшення кількості жінок-депутатів до 40%, і лише 14% виступили проти. Прикметно, що майже третина або не мають власної думки з цього питання, або не відповіли чи не визначилися. Це може свідчити про брак суспільних дискусій, у тому числі в засобах масової інформації, стосовно таких нововведень як гендерні квоти.

Результати цього опитування підтверджують наявність очікуваного суттєвого розриву між жінками і чоловіками щодо підтримки гендерних партійних квот. Жінки зазвичай у півтора раза частіше підтримують квоти, аніж чоловіки: 65% жінок проти 36% чоловіків.

Серед людей, які мають вищу і незавершену вищу освіту, гендерну квоту на місцевих виборах підтримують 57%. Вищий рівень освіти може бути одним із чинників кращого розуміння ролі гендерних квот як механізму забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків.

Українці підтримують підвищення участі жінок у політичному житті країни

Результати опитування громадської думки (листопад 2020 року) переконують, що саме політична сфера є тією, де жінки зазнають найбільшої дискримінації. Серед переліку із майже 10 суспільних сфер 29% жінок і 20% чоловіків обрали політику як ту сферу, де жінки найбільшою мірою дискриміновані (на другому місці – ринок праці). На аналогічне питання щодо дискримінації чоловіків політику як сферу такої дискримінації обрали лише 3% чоловіків і 2% жінок.

Таблиця 1. Відповідь на запитання: На Вашу думку, у яких сферах найбільш дискриміновані в українському суспільстві? (можливі кілька варіантів відповіді)

	Жінки дискриміновані			Чоловіки дискриміновані	
Запропоновані сфери	Жінки, Чоловіки, Загалом			Жінки, Чоловіки, Загалом	
	%	%	%	%	%
Політика	29	20	25	2	3
Освіта	5	4	4	6	7
Економіка	10	6	8	4	5
Здоров'я	2	1	1	1	1
Сфера праці	14	14	14	14	14
Сфера культури	1	1	1	1	1
Сфера спорту	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1	1	1	1	1
Сфера правосуддя	1	1	1	1	1
Сфера енергетики	1	1	1	1	1
Сфера транспорту	1	1	1	1	1
Сфера життєзабезпечення	1	1	1	1	1
Сфера соціального захисту	1	1	1	1	1
Сфера охорони здоров'я	1	1	1	1	1
Сфера освіти	1	1	1	1	1
Сфера науки	1	1	1	1	1
Сфера мистецтва	1	1	1	1	1
Сфера туризму	1	1	1	1	1
Сфера інформації	1	1	1	1	1
Сфера безпеки	1				

Ринок праці	25	18	22	13	14
Спорт	2	2	2	1	2
Сім'я	18	14	16	4	6
Інше	2	2	2	1	1
Загалом					
дискримінація як така	23	34	28	51	51
відсутня					
Важко сказати	18	17	18	20	23

Загалом українці (причому жінки більшою мірою, ніж чоловіки) підтримують ідеї забезпечення рівних прав і можливостей для жінок і чоловіків у сфері політики.

Зокрема:

- Твердження «влада повинна більше уваги приділяти питанням рівності можливостей жінок і чоловіків у суспільстві» підтримали 65% жінок та 45% чоловіків;
- Твердження «більша участь жінок у політиці могла б покращити якість державного управління» підтримали 60% жінок і 33% чоловіків. Чверть опитаних не визначилися з відповіддю.

Українці також визнають, що права жінок і чоловіків не є рівними. Так, «у жінок менше можливостей, ніж у чоловіків, стати депутатами місцевих рад і мерами міст» підтримують 60% жінок та 45% чоловіків. Не підтримують таку думку 21% жінок та 32% чоловіків. Не змогли дати однозначної відповіді на це питання 20% опитаних.

Таким чином, якщо ставити питання з позицій гендерної рівності на противагу патріархатному формулюванню (наприклад, досі проводяться опитування громадської думки із постановками запитань на зразок «жінкам не місце в політиці» або «більшість чоловіків краще підходять для політики, ніж більшість жінок»), населення України, причому очікувано жінки більшою мірою, ніж чоловіки, демонструє егалітарні погляди на участь жінок у політиці.

оговорень цієї теми.

Жінок у місцевій владі стало більше. Проте до рівності ще далеко

Український Жіночий Фонд у партнерстві з Національним демократичним інститутом (НДІ) здійснив гендерний моніторинг місцевих виборів [1] та опитав 10 експерток з гендерних питань.

Серед перепон для жінок брати активну участь у місцевих виборах 2020 року експертки виокремили два головні типи:

- суспільні (гендерні стереотипи на зразок «жінкам не місце в управлінні державою»; несприйняття жінок як лідерок суспільством; шельмування активних жінок як поганих мам, господинь, дружин, які «не хочуть» опікуватися родиною, виконувати хатню справу, стали лінивими тощо)
- індивідуальні (відсутність власних фінансових ресурсів, низький рівень економічної спроможності; серйозні проблеми, пов'язані з необхідністю виживання, посилені епідемією ковід; брак часових ресурсів, адже домашні обов'язки – передусім на жінках; невпевненість самих жінок у своїх силах, пов'язана в тому числі з осудом як близьких, так і в громадах).

В результаті місцевих виборів 2020 року жінки становлять 37% серед усіх депутатів місцевих рад різного рівня (*Таблиця 2*). У таблиці бачимо вертикальну гендерну сегрегацію притаманну політичній сфері – чим вищий рівень ухвалення рішень, тим менше у цій сфері жінок. Зокрема, у Верховній Раді України частка жінок становить лише 20%. В обласних радах жінок 28%. А у сільських, селищних і районних радах частка жінок зростає до майже 40%.

Після місцевих виборів 2015 року частка жінок у селищних і сільських радах становила 46 та 55% відповідно. У 2020 році цей показник упав до 37 та 41%.

Проте на думку членкині ЦВК Вікторії Глущенко, «в цьому не можна вбачати якусь велику біду з огляду на те, що в Україні була поведена зміна адміністративно-територіального устрою і були утворені укрупнені територіальні громади» [2].

Так, якщо 2015 року обиралося 119 тисяч депутатів сільських рад, то у 2020 році – 13 тисяч. Аналогічна ситуація з обраними

менше (10%). Однак, якщо раніше в Україні було 10 тисяч сільських, селищних та міських голів, у 2020 році їх – 1421. В результаті виборів 2020 року 32 жінки очоляють міські громади, однак жодна не керуватиме обласним центром.

«При зменшенні кількості осіб, які обиралися, все ж таки гендерний показник є збалансованим», – вважає Вікторія Глущенко.

За інформацією ЦВК, на етапі реєстрації у списках політичних партій було понад 100 тисяч жінок (45%) [3]. Проте згодом деякі жінки знялися з виборів, і їх стало 43% [4]. Були й випадки реєстрації списків із порушенням гендерних квот. Так, за інформацією ЦВК, у майже 17% (1354 з 7943) зареєстрованих на місцеві вибори списків партій, в яких не було дотримано гендерних квот. Тобто територіальні виборчі комісії не мали права реєструвати такі списки. Тим не менш вони це робили – інколи за рішенням суду та за невтручання ЦВК.

Крім того, непропорційне розміщення політичними партіями жінок та чоловіків «нагорі» виборчих списків було несприятливим для обрання жінок. Так, хоча у списках політичних партій було 43% жінок, серед лідерів єдиних і територіальних списків їх було лише 16% та 21% відповідно [5].

Найбільше квоти допомогли жінкам бути обраними та отримати доступ до прийняття рішень в громадах, де ситуація з представництвом жінок була найгірша. Наприклад, у Житомирській та Тернопільській обласних радах, де було по 9,5% жінок, їхня частка виросла до 29,7% та 23,4% відповідно. В Ужгородській міській раді, де було лише 8,3% жінок, їх стало 23,7%. В Івано-Франківській та Черкаській міській радах, де було по 9,5% жінок, представництво виросло до 28,6% та 26,2% відповідно.

Таблиця 2. Частка жінок на посадах у результаті місцевих виборів 2020 року (згідно з даними ЦВК).

Дані станом на 30.12.2020	Загалом	Жінки, Жінки,	
	кількість депутатів	кількість	%
Обласні ради	1659	457	28
Районні ради	5332	1831	34
Київська міська рада	120	37	31

Тема	Наші дослідження	Події	Про нас
Грайонні в містн ради	302	243	43
Селищні ради	10134	3841	38
Сільські ради	13760	5681	41
Разом	42631	15730	37

Сексизм на місцевих виборах

Незважаючи на те, що частка учасниць виборчих перегонів з 2015 року виросла з 35% у 2015 до 45% у 2020, жінки й досі стикаються з суспільними гендерними упередженнями та сексистською політичною культурою [6]. У рамках волонтерського моніторингового проекту [#вибориБЕЗсексизму](#), який був уперше ініційований коаліцією жіночих громадських організацій задля фіксації порушень прав жінок та протидії дискримінації та сексизму під час місцевих виборів, працював чат-бот у соціальній мережі Facebook та «гаряча телефонна лінія», де кандидатки могли отримати юридичну та психологічну допомогу.

Загалом проект отримав майже 50 скарг про сексистські випадки, які продемонстрували різноманітність видів дискримінації щодо жінок, які наважилися йти в політику. Були зафіксовані випадки кібербулінгу, кіберсталкінгу, сексистських висловлювань на публічних сторінках кандидаток в соціальних мережах, ейджизму, лукізму, сексистських журналістських матеріалів та ТВ передач, сексистської політичної реклами. Випадків сексизму щодо чоловіків зафіксовано не було.

Гендерні квоти ефективні, проте сексизм у суспільстві ще є

Відповідно до статті 154 [Виборчого кодексу](#) України на місцевих виборах 25 жовтня 2020 року була застосована 40% гендерна квота. Вперше разом із квотою запровадили й механізм санкцій за її невиконання – відмова у реєстрації партійного списку. Проте санкції застосовувалися не в усіх випадках. Були й випадки зміни списків партій після реєстрації. Так, 63% кандидатів на виборах до міських рад м. Києва та обласних центрів, на прізвищах яких у виборчому бюлетені стояв штамп «Вибув» – це жінки [7]. Також спостерігалися випадки сексизму і гендерного насильства проти жінок-кандидаток.

В тому числі сексистські матеріали зустрічалися й у ЗМІ.

Наприклад, журналісти програми ТСН Тиждень на каналі 1+1

виборів (25 жовтня 2020 року), телевізійники подали інформацію про те, що, мовляв, гендерні квоти — це про дружин відомих політиків, а не про професійних, освічених, самодостатніх кандидаток, яких на цих місцевих виборах у списках політичних партій було зареєстровано більше 100 тисяч. Подібні сюжети зводять нанівець зусилля активісток і політикинь стосовно просування ідей рівних прав і можливостей жінок і чоловіків.

Рекомендації

Рекомендації політичним партіям. Серед програм політичних партій гендерні питання є малопопулярними, вони часто зводяться до вирішення соціальних питань. Тому варто було б інтегрувати питання гендерної рівності та протидії сексизму в програми політичних партій. Аби гендерні квоти максимально спрацьовували, партіям потрібно змінити своє ставлення до квот і до жінок, яких вони долучають до своїх лав: захищати своїх кандидаток під час виборів, довіряти їм керівні, а не лише адміністративні посади, сприяти тому, аби роль жінок у громаді була помітнішою. Загалом політичним партіям варто більш активно залучати жінок до партійної роботи не тільки під час виборів, а й між виборами, в тому числі до ухвалення рішень та формування політики.

Рекомендації органам місцевого самоврядування. Жінки у політиці стикаються із сексизмом, ейджизмом, лукізмом і дискримінаційним ставленням через сімейний стан і репродуктивну працю. Для протидії і боротьби із цими явищами доцільно створювати Міжфракційні групи «Рівні можливості» у місцевих радах, що допоможе депутаткам і депутатам об'єднатися задля просування ідей гендерної рівності.

Рекомендації ЗМІ. Варто виробляти більше фахових сюжетних матеріалів (зокрема, новин) щодо питань гендерної рівності у сфері політики (без стереотипних образів політикинь як дружин політиків тощо); уникати сексизму та інших дискримінаційних візуальних і текстуальних матеріалів у медійній продукції.

Рекомендації депутатам Верховної ради України. Доцільно внести зміни до Виборчого кодексу, запровадивши санкції за порушення статті 47, яка забороняє вдаватися до сексизму та дискримінації під час передвиборної агітації та висвітлення у ЗМІ будь-яких подій виборчого процесу; законодавчо захистити гендерну квоту після етапу реєстрації списків партії, зобов'язавши партії проводити заміну кандидатів тієї ж статі у разі їх вибуття. А також впровадити до українського

- [1] Жінок у місцевій владі побільшало – але рівно для прохідного балу демократії // Український жіночий фонд, листопад 2020 р.
- [2] Там само.
- [3] Перемогли сексизм і отрималися квоти: про місцеві вибори на Українському жіночому конгресі // Жінки – 50% успіху, 26.11.2020.
- [4] Заява №3 за проміжними результатами гендерного моніторингу на місцевих виборах в Україні 25 жовтня 2020 року // Український жіночий фонд, листопад 2020 р.
- [5] Жінок у місцевій владі побільшало – але рівно для прохідного балу демократії // Український жіночий фонд, листопад 2020 р. wvf.org.ua/news/11944
- [6] Інформація отримана з експертних інтерв'ю
- [7] Жінок у місцевій владі побільшало – але рівно для прохідного балу демократії // Український жіночий фонд, листопад 2020 р.

Автори

Тамара Марценюк,
гендерна експертка
Української гельсінської
спілки з прав людини,
доцентка кафедри
соціології НаУКМА

Ірина Тишко,
голова громадського
альянсу «Політична дія
жінок», координаторка
проєкту
#вибориБЕЗсексизму

Застереження

Автори не є співробітниками, не консультують, не володіють акціями та не отримують фінансування від жодної компанії чи організації, яка б мала користь від цієї статті, а також жодним чином з ними не пов'язаний

Tags: [#місцеві вибори](#)

Що читати далі

Вокс Чек

НЕПРАВДА: Втрата нюху і смаку
– результат не COVID-19, а його
лікування

Колектив авторів

17 листопада 2020 року

Вокс Чек

МАНІПУЛЯЦІЯ: Законопроект
4142 віддасть людей в руки
фармацевтичних лобістів

Колектив авторів

29 листопада 2020 року

Вокс Чек

НЕПРАВДА: Прийняли
законопроект про карантинні
виплати кожному українцю

Колектив авторів

14 грудня 2020 року